

Nr 135.

Ankom till riksdagens kansli den 15 maj 1945 kl. 5 em.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till expeditiionsbaracker för statens utlänningskommission.

(4:e avd.)

I propositionen nr 287 har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 4 maj 1945, föreslagit riksdagen att till Expeditiionsbaracker för statens utlänningskommission å kapitalbudgeten under Statens allmänna fastighetsfond å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1944/45 anvisa ett investeringsanslag av 627 500 kronor.

Genom beslut den 10 november 1944 uppdrog Kungl. Maj:t åt byggnadsstyrelsen att för en kostnad av högst 145 000 kronor låta uppföra en expeditiionsbarack för statens utlänningskommissions räkning å Birger Jarls torg i Stockholm.

Med ändring av nämnda beslut uppdrog Kungl. Maj:t den 1 december 1944 åt byggnadsstyrelsen att för kommissionens räkning uppföra en expeditiionsbarack mellan Riddarholmskajen och gamla riksdagshuset för en kostnad av högst 192 500 kronor. Tillika bemyndigade Kungl. Maj:t statskontoret att utbetala nämnda belopp från det å allmän förskottsstat I under femte huvudtiteln uppförda anslaget Bidrag till flyktingars uppehälle, yrkesutbildning m. m.

I skrivelse den 5 april 1945 har *statens utlänningskommission* gjort framställning om beredande av ytterligare lokaler för kommissionen samt därvid anført bland annat, att kommissionen för närvarande disponerade lokaler på icke mindre än sex olika platser i Stockholm. Genom tillkomsten av kontorsbaracken å Riddarholmskajen blev utlänningskommissionens lokalbehov icke löst på ett tillfredsställande sätt. Vad som ernåddes genom det nya ganska stora lokaltillskottet var endast, att den svåraste rumsbristen nödortfött avhjälpes. Det blev sålunda icke möjligt att tillmötesgå önskemålen i fråga om lokaler från någon enda av byråerna eller kansliavdelningen. Den sociala byrån måste nu erhålla väsentligt ökade lokaler. Byråns lokaler borde i samband härmed sammanföras och kansliavdelningen erhålla utrymmen i anslutning till sociala byrån. Vidare vore det önskvärt, att kansliavdelningens nuvarande lokaler kunde fördelas mellan pass- och kontrollbyråerna.

Bihang till riksdagens protokoll 1945. 6 saml. Nr 135.

Kommissionen har beräknat det sammanlagda behovet av lokaler för sociala byrån och kansliavdelningen till 84 rum. Det syntes icke vara möjligt att på en plats för närvarande utvinna detta lokalutrymme på annat sätt än genom uppförandet av en ny kontorsbarack.

Byggnadsstyrelsen har meddelat, att styrelsen med utgångspunkt från det av kommissionen begärda rumsutrymmet i samråd med utlänningskommissionen uppgjort planritningar till byggnaden. Enligt styrelsens förslag skulle baracken uppföras som en tvåvånings träbyggnad, förlagd på Östermalm inom kvarteret Kasernberget utmed Artillerigatan mitt emot patentverkets byggnad. Kostnaderna för baracken hade av styrelsen beräknats till 360 000 kronor.

Djurgårdskommissionen har icke haft någon erinran i sak mot förslaget.

I skrivelse den 27 april 1945 har härefter *utlänningskommissionen* hemställt, att anslagsbeloppet måtte beräknas på sådant sätt, att skiftarbete kunde användas vid uppförandet av baracken.

Departementschefen har för egen del anfört i huvudsak följande.

Syftet med det planerade byggnadsföretaget är att bereda sociala byrån och kansliavdelningen utvidgade och sammanhängande lokaler. Bristen på lokaler försvårar kommissionens arbete i mycket hög grad redan för närvarande. Kommissionen har sålunda framhållit, att dess personal skulle behöva utökas i hög grad men att detta icke läte sig göra på grund av lokalbristen. Den militära och politiska utvecklingen i Danmark och Norge kan taga en sådan vändning att vårt land får mottaga en ännu kraftigare flyktingström än hittills.

För att kunna på ett tillfredsställande sätt lösa de problem, som föreligga eller kunna emotses, är det nödvändigt för utlänningskommissionen icke endast att äga tillgång till tillräckliga lokaler för att kunna utöka sin personal i den omfattning, som betingas av förhållandena, utan även att den erforderliga samordningen av arbetet inom kommissionens avdelningar icke förhindras genom alltför stor lokalsplittring. Kommissionens arbetsuppgifter kunna icke antagas i någon avsevärd mån minska i omfattning i och med avslutandet av kriget i Europa, enär de praktiska anstalterna för ordnandet av flyktingarnas hemresa måste beräknas av olika anledningar — främst förhållandena i respektive länder — draga ut på tiden.

Någon annan möjlighet att anskaffa de erforderliga lokalerna än att för ändamålet uppföra ytterligare en barackbyggnad torde icke stå till buds, och jag vill därför förorda att så sker.

Kostnaden för den föreslagna baracken, som avses skola uppföras i två våningar och inrymma 84 rum, har av byggnadsstyrelsen beräknats till 360 000 kronor. Byggnadstiden har med normal byggnadstakt beräknats till tre månader. Då utlänningskommissionens behov av utökade lokaler är synnerligen trängande, har kommissionen ifrågasatt, huruvida icke skiftarbete borde förekomma vid uppförandet av baracken. Enligt vad jag under hand inhämtat, skulle detta öka kostnaden med 75 000 kronor.

I detta sammanhang torde tackning böra beredas för det belopp av 192 500 kronor, som Kungl. Maj:t genom beslut den 1 december 1944 för uppförande av en expeditionsbarack mellan Riddarholmskajen och gamla riksdagshuset ställt till förfogande från det å allmän förskottsstat I under femte huvudtiteln uppförda anslaget Bidrag till flyktingars uppehälle, yrkesutbildning m. m.

Det erforderliga anslagsbeloppet uppgår sålunda till (360 000 + 75 000 + 192 500) 627 500 kronor. Frågan om avskrivning helt eller delvis av nämnda

belopp torde i annat sammanhang få upptagas av chefen för finansdepartementet.

Sedan alldeles nyligen uppförts en barackbyggnad på Riddarholmen för utlänningskommissionen, föreslås nu byggande av ännu en provisorisk barack för samma ändamål å bortre Östermalm vid Valhallavägen. Redan den ovanliga form, som nu ånyo ifrågasatts för tillgodoseende av hithörande lokalbehov, är ägnad att ingiva viss betänksamhet mot förslaget.

Utskottet.

Såsom skäl för åtgärden har åberopats, förutom den redan med hänsyn till nuvarande arbetsuppgifter synnerligen besvärande lokalbristen, tänkbarheten av att den militära och politiska utvecklingen i Norge och Danmark kunde taga en vändning, som medförde att Sverige finge mottaga en ännu kraftigare flyktingström än hittills. Sedan emellertid numera — och efter tidpunkten för byggnadsförslagets utarbetande — ockupationen av dessa båda grannländer upphört torde väl läget blivit gynnsammare. Åtminstone vad de danska och norska flyktingsskarorna beträffar lär det kunna förväntas, att en väsentlig del skall inom en rätt nära liggande tidpunkt och måhända innan den nya baracken hinner tagas i bruk hava lämnat Sverige.

Med hänsyn till vad som upplysts om kommissionens lokalsvårigheter har utskottet dock ej velat motsätta sig det äskade anslaget. Utskottet förutsätter därvid, att frågan om barackbyggets behövlighet av Kungl. Maj:t före beslutsfattande underkastas förnyad prövning, varvid ånyo bör undersökas huruvida baracken behöver tilltagas så stor, som byggnadsstyrelsen föreslagit, samt vidare om ej de oundgängligen ytterligare erforderliga utrymmena kunna erhållas på annat sätt, exempelvis genom förhyrning. Redan den inträdda omkastningen i det med avseende speciellt å flyktingsfrågan alltjämt synnerligen labila läget lär till fyllest motivera en dylik förnyad omprövning av denna fråga.

Under åberopande härav får utskottet tillstyrka förevarande proposition, vilken jämväl innefattar täckning för det belopp av 192 500 kronor, som tidigare förskottsvis anvisats till baracken på Riddarholmen. Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag, till *Expeditionsbaracker för statens utlänningskommission* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1944/45 under statens allmänna fastighetsfond anvisa ett investeringsanslag av 627 500 kronor.

Stockholm den 15 maj 1945.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från första kammaren: herrar *Johan Bernhard Johansson, Oscar Olsson, Pauli, Lindström, Gränebo, Sven Larsson, Bernhard Nilsson, Bäckström, Mannerskantz, Heiding, Boman* och *Johan Eric Ericson*; samt

från andra kammaren: herrar *Törnkvist, Skoglund* i Doverstorp, *Eriksson* i Stockholm, *Svensson* i Grönvik, *Persson* i Tidaholm, *Pettersson* i Dahl, *Bergström, Andersson* i Malmö, *Mårtensson, Staxäng, Malmborg* i Skövde och *Åkerström*.

Reservationer:

1) av herrar *Bernhard Nilsson, Bäckström, Mannerskantz, Johan Eric Ericson* och *Pettersson* i Dahl, vilka ansett, att utskottets yttrande och hemställan bort hava följande lydelse:

»Sedan alldeles — — — lämnat Sverige.

Under tiden intill dess den föreslagna baracken kan tagas i bruk torde även kunna förväntas, att lokalbehovet för vissa andra statliga — civila eller militära — institutioner skall minska, varigenom omdispositioner skulle kunna vidtagas, så att lokaler för utlänningskommissionen kunna ställas till förfogande.

De stora olägenheter, som nu råda såväl i fråga om trångboddhet som spridd förläggning, ligga i öppen dag, men utskottet förmenar, att detta med hänsyn till besvärigheternas övergående natur icke motiverar investering av ett så stort belopp som här ifrågasatts. En byggnad som denna kommer icke att kunna få någon användning i framtiden och beloppet måste därför i sin helhet avskrivas.

Med hänsyn till vad sålunda anförts finner sig utskottet icke kunna tillstyrka bifall till propositionen i vad den avser anvisande av medel till en ny expeditonsbarack. Att 192 500 kronor anvisas till täckning av kostnaden för den redan uppförda baracken föranleder icke någon erinran från utskottets sida.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag, till *Expeditionsbarack för statens utlänningskommission* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1944/45 under statens allmänna fastighetsfond anvisa ett investeringsanslag av 192 500 kronor»;

2) av herr *Heiding*.